

КРИМСЬКА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА

e-mail: crimeahrg@gmail.com

website: crimeahrg.org

МОНІТОРИНГОВИЙ ОГЛЯД СИТУАЦІЇ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ В КРИМУ

ВЕРЕСЕНЬ 2018 РОКУ

Моніторинговий огляд підготовлено
Кримською правозахисною групою
на підставі матеріалів,
зібраних у вересні 2018 року

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися з щомісячними моніторинговими оглядами Кримської правозахисної групи

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися з тематичними оглядами та статтями Кримської правозахисної групи

ЗМІСТ

1. ВСТУП	2
2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА	3
Заборона тортур	3
Право на свободу та особисту недоторканність.....	3
Обшуки.....	3
Політично мотивоване кримінальне переслідування	5
<i>Справа Сенцова, Кольченка, Афанасьєва, Чірнія</i>	5
«Справа кримських мусульман».....	5
«Справа українських диверсантів»	6
<i>Справа Володимира Балуха</i>	6
<i>Справа Веджіє Кашка</i>	7
Умови утримання під вартою.....	7
Свобода слова та висловлювання думок	9
Свобода совісті та релігії.....	10
Порушення пакту про економічні, соціальні та культурні права	10
3. ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА	11
Призов осіб, котрі мешкають на окупованій території, до збройних сил держави, що окупує, а також пропаганда служби у збройних силах	11

1. ВСТУП

Кримська правозахисна група (КПГ) — організація кримських правозахисників і журналістів, метою якої є сприяння дотриманню і захисту прав людини в Криму шляхом формування пильної уваги до проблем прав людини і міжнародного гуманітарного права на території Кримського півострова, а також пошуку і відпрацювання механізмів для захисту прав людини в Криму.

Діяльність **КПГ** керована, передусім, нормами основних документів у сфері прав людини, а саме: Загальною декларацією прав людини, Гельсінським Заключним Актом, Конвенцією про захист прав людини і ключових свобод, Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права тощо.

Основні завдання **КПГ**:

- 1) збір і аналіз інформації щодо ситуації з дотриманням прав людини в Криму;
- 2) широке інформування органів влади, міжнародних організацій, міжурядових структур, неурядових організацій, засобів масової інформації та інших цільових груп шляхом публікації і поширення аналітичних та інформаційних матеріалів про ситуацію з правами людини в Криму;
- 3) сприяння захисту прав людини і дотримання норм міжнародного права в Криму;
- 4) підготовка рекомендацій для органів влади та міжнародних структур в сфері прав людини;
- 5) забезпечення наявності «теми прав людини в Криму» в інформаційному просторі.

При підготовці та розповсюдженні інформації **КПГ** керується принципами об'єктивності, достовірності та своєчасності.

2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА

ЗАБОРОНА ТОРТУР

28 вересня суддя «Кримського гарнізонного військового суду» Денис Копилов відмовив у розгляді скарги на відмову прокуратури відкривати кримінальну справу за фактом тортур **Рената Параламова**. Впродовж засідання стало відомо, що Ренат Параламов, котрого у вересні 2017 року співробітники ФСБ примусили під тортурами заявити про зберіганні зброї, оголошений у розшук за ст. 222 КК РФ (*Незаконне зберігання зброї та боєприпасів*).¹

ПРАВО НА СВОБОДУ ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАННІСТЬ

ОБШУКИ

4 вересня у селищі Кам'янка Сімферопольського району відбувся обшук у будинку кримськотатарського активіста **Марлена Мустафаєва**. Під час обшуку дорогу до його оселі перекрили автозаком. Після обшуку активіста доправили до МВ МВС (Сімферополь).² До нього не допустили адвоката Е. Семедляєва. Адвокат надав скаргу на гарячу лінію про недопущення до підзахисного, але йому пообіцяли розглянути його заяву впродовж 30 діб.³

4 вересня суддя «Київського районного суду Сімферополя» ухвалив щодо М. Мустафаєва постанову про 12 діб адміністративного арешту за ст. 20.3 КпАП РФ (*Публічне демонстрування символіки заборонених організацій*) за пост у соціальній мережі Facebook. Раніше, 21 лютого 2017 року, цей самий суддя засудив активіста до адміністративного арешту терміном 11 діб за пост у соціальній мережі «ВКонтакте».⁴

11 вересня суддя «ВР РК» Катерина Тимошенко залишила чинною останову про адміністративний арешт Марлена Мустафаєва.⁵

Окрім адміністративної справи, щодо Марлена Мустафаєва було розпочато кримінальну справу за ч. 1 ст. 282 КК РФ (*Розпалювання ненависті чи ворожнечі*) за репост публікації, яку було видалено 2016 року. 5 вересня його доправили на допит у спецприймальник МВС, де у присутності адвоката йому повідомили про статус підозрюваного.⁶

4 вересня сталися обшуки у двох будинках родини **Куламетових**.⁷ У цей час Зарему Куламетову співробітники МВС РФ увезли з парку, де вона відпрацьовувала 250 годин

¹ https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/710306259336833?_tn_=-R

² https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/698634670503992?_tn_=K-R

³ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1111526002349291&set=a.216257595209474&type=3&theater>

⁴ Крим.Реаліті | Обшуки в Криму: суд заарештував кримськотатарського активіста за пост у Facebook: <https://ru.krym.com/a/obyski-v-krymu-sud-arestoval-aktivista-za-post-v-facebook/29471515.html>

⁵ «ВС РК» | Список справ, призначених до слухання на 11.09.2018. Справа 12-719/2018: https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=11.09.2018

⁶ https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/699699783730814?_tn_=H-R

⁷ Зенкія Куламетов раніше переслідувався за проведення одиночного пікету 14 жовтня 2017 року. Син Зенкії та Зареми Куламетових — Герай Куламетов — раніше переслідувався за проведення одиночного пікету 14 жовтня 2017 року та за публікацію у соціальній мережі.

примусових робіт адміністративного покарання за образу поліціанта.⁸ Після обшуків її, Зеккія Куламетова та Ріану Куламетову доправили до «Кіровського районного суду». Судді ухвалили такі рішення: штраф у розмірі 1 000 рублів **Зареми Куламетовій** за ч. 1 ст. 20.3 КпАП РФ (*Пропаганда чи публічне демонстрування нацистської атрибутики або символіки, атрибутики або символіки екстремістських організацій*); штраф у розмірі 1 000 рублів дочці Зареми **Ріані Куламетовій** за ч. 1 ст. 20.3 КпАП РФ; адміністративний арешт на 10 діб **Зеккії Куламетову** на 10 діб за ч. 1 ст. 20.3 КпАП РФ і 5 діб за ст. 19.3 КпАП РФ (*Непокора вимогам поліції*). Постанову щодо Зареми Куламетової ухвалив суддя Роман Михайлов, щодо Ріани Куламетової — Ігор Галін, Зеккії Куламетова — Ігор Дегтярьов.⁹

18 вересня суддя «ВС РК» Наталія Мостовенко відхилила скаргу захисту на арешт Зеккії Куламетова.¹⁰

13 вересня в Бахчисараї відбувся обшук у активіста групи «Кримська солідарність» **Османа Белялова**, що проводили співробітники МВС РФ, загону міліції особливого призначення (*рос. — ОМОН*), національної гвардії. Біля місця обшуку співробітники ДПС перевіряли у всіх, хто проходив повз, документи.

Поряд з місцем обшуку були затримані активісти **Ельдар Умеров і Селім Тейфуков**, котрі фіксували дії співробітників силових структур. Їх доправили до відділку поліції Бахчисарая і відпустили після фотографування та зняття відбитків пальців.

За інформацією адвоката А. Азаматова, обшук у Османа Белялова здійснювався як у свідка в адміністративній справі Марлена Мустафаєва, заарештованого 4 вересня за публікацію у соціальній мережі.¹¹ Активіста не було вдома на час обшуку, співробітники МВС РФ затримали його на вулиці у Сімферополі.

14 вересня суддя «Бахчисарайського районного суду» Олександр Скісов¹² ухвалив рішення про адміністративний арешт Османа Белялова терміном 5 діб за ст. 20.29 КпАП РФ (*Поширення екстремістських матеріалів*) і 5 діб за ст. 20.3 КпАП за публікацію відео у соціальній мережі ВКонтакте 2011 року.¹³

⁸ Крим.Реалії | У Старому Криму відбувається обшук у Зареми Куламетової (відео): <https://ru.krymr.com/a/video-obysk-v-krymu-zarema-kulametova/29469898.html>

⁹ «Кіровський районний суд» | Список справ, призначених до слухання на 04.09.2018. Справи 5-166/2018, 5-167/2018, 5-168/2018, 5-169/2018: https://kirovskiy--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=04.09.2018

¹⁰ «ВС РК» | Список справ, призначених до слухання на 18.09.2018. Справи 12-735/2018, 12-736/2018: https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=18.09.2018

¹¹ https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/703252730042186?_tn_=H-R

¹² «Бахчисарайський районний суд» | Список дел, назначенных к слушанию на 14.09.2018. Дела 5-168/2018, 5-169/2018 https://bahchisarai--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=14.09.2018

¹³ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/videos/304986460290242/>

ПОЛІТИЧНО МОТИВОВАНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

СПРАВА СЕНЦОВА, КОЛЬЧЕНКА, АФАНАСЬЄВА, ЧІРНІЯ

Український режисер, політв'язень Олег Сенцов продовжує голодування, розпочате 14 травня 2018 року у російській колонії Лабитнангі.

28 вересня прес-служба Управління ФСВП у Ямало-Ненецькому автономному окрузі повідомила, що Олега Сенцова вивезли до Лабитнангської міської лікарні для додаткового обстеження та медичних консультацій.¹⁴

«СПРАВА КРИМСЬКИХ МУСУЛЬМАН»

У вересні загальна кількість позбавлених волі у «справі кримських мусульман» — 29 осіб.

- **Руслан Зейтуллаєв, Рустем Ваїтов, Нурі Примов, Ферат Сайфуллаєв:** ухвалено обвинувальні вирокі, перебувають у колоніях на території РФ;
- **Інвер Бекіров, Вадим Сірук, Муслім Алієв, Емір-Усеїн Куку, Рефат Алімов, Арсен Джеппаров, Енвер Мамутов, Ремзі Меметов, Зеврі Абсеїтов, Рустем Абільтаров:** справа розглядається у суді РФ, утримуються у СІЗО Ростова-на-Дону;
- **Теймур Абдуллаєв, Рустем Ісмаїлов, Айдер Саледінов, Узеїр Абдуллаєв, Еміль Джемаденов, Марлен Асанов, Сейран Салієв, Мемет Белялов, Тимур Ібрагімов, Сервер Закірьяєв, Ернес Аметов, Енвер Сейтосманов, Сервер Мустафаєв, Едем Смаїлов:** справа на стадії досудового дізнання, утримуються у СІЗО Сімферополя.

Усіх звинувачують в участі у «Хізб ут-Тахрір» за ч.1 ст. 205.5 КК РФ (*Створення терористичної організації*) та/або ч. 2 ст. 205.5 КК РФ (*Участь у терористичній організації*). Пізніше декотрим з фігурантів висунули звинувачення за ст. 278 НК РФ (*Насильницьке захоплення влади чи насильницьке утримання влади*).

Наріман Мемедемінов звинувачується за публікацію відео з символікою «Хізб ут-Тахрір» за ч. 2 ст. 205.2 КК РФ (*Публічні заклики до здійснення терористичної діяльності, публічне виправдання тероризму чи пропаганда тероризму*).

5 вересня суддя Північно-Кавказького окружного військового суду у Ростові на-Дону (РФ) Олександр Генералов продовжив терміни утримання під вартою **Рустему Ісмаїлову, Айдеру Саледінову, Емілю Джемаденову, Узеїру та Теймуру Абдуллаєвим** до 11 грудня 2018 року. Також суд повернув їхні справи до прокуратури для усунення недоліків, тому що «обвинувальний висновок складено із порушенням вимог Кодексу».¹⁵

Інвер Бекіров, Вадим Сірук, Муслім Алієв, Емір-Усеїн Куку, Рефат Алімов і Арсен Джеппаров подовжують перебувати у СІЗО Ростова-на-Дону. У вересні їхня справа не розглядалася Північно-Кавказьким окружним військовим судом, тому що її було повернуто до прокуратури. Суддя Микола Васильчук дійшов висновку, що обвинувачення має бути пред'явлено за більш тяжкою статтею.¹⁶

¹⁴ http://pda.www.89.fsin.su/news/detail.php?ELEMENT_ID=420222

¹⁵ Північно-Кавказький окружний військовий суд. | Справа 1-71/2018: https://ovs--skav.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&name_op=case&case_id=269335&delo_id=1540006&new=&hide_parts=0

¹⁶ Північно-Кавказький окружний військовий суд. | Справа № 1-15/2018 (1-133/2017): https://ovs--skav.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&name_op=case&case_id=5975&delo_id=1540006&new=&hide_parts=1

У вересні у Північно-Кавказькому окружному військовому суді тривали слухання у справі **Енвера Мамутова, Ремзі Меметова, Зеврі Абсеїтова, Рустема Абільтарова**, і відбулося 8 засідань.¹⁷ Сторона обвинувачення висуває свої докази, із допитами свідків включно. За інформацією адвокатів, серед наданих «доказів» є відео, в якому обвинувачувані обговорюють питання релігії, лист із написом «Читав Коран». На думку захисту, усі надані докази не є дотичними до пред'явленого звинувачення у спробі державного перевороту та створення терористичної організації.¹⁸

«СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ ДИВЕРСАНТІВ»

У вересні 12 осіб, котрих ФСБ, затримавши, звинуватила «у підготовці диверсій та шпіонажі», перебувають в ув'язненні: **Євген Панов, Андрій Захтей, Редван Сулейманов, Володимир Присич, Володимир Дудка, Дмитро Штибліков, Олексій Бессарабов, Глеб Шаблій, Олексій Стогній, Геннадій Лімешко, Ганна Сухоносова, Дмитро Довгополов, Костянтин Давиденко**. У цих справах зафіксовано незаконні методи вчинення слідства та застосування тортур для отримання свідчень зізнання.

22 вересня Ірина Лімешко повідомила, що її чоловік **Геннадій Лімешко**, етапований у серпні з Криму до РФ, був доправлений до ВК № 6 у хуторі Дидимкін, Ставропольського краю РФ.¹⁹

25 вересня «Севастопольський міський суд» продовжив **Володимиру Дудці та Олексію Бессарабову** термін утримання під вартою до 11 січня 2019 року. Судове засідання з розгляду справи за суттю було перенесено на жовтень через хворобу адвоката О. Бессарабова.²⁰

СПРАВА ВОЛОДИМИРА БАЛУХА

10 вересня суддя «Верховного суду Республіки Крим» («ВС РК») Анатолій Осоченко відхилив апеляційну скаргу адвоката Ольги Динзе на відмову в умовно-достроковому звільненні **Володимира Балуха**.

24 вересня розгляд апеляційної скарги на вирок²¹ Володимирові Балуху у справі про «дезорганізацію діяльності закладу, що забезпечує ізоляцію від суспільства» (ч. 2 ст. 321 КК РФ) не відбувся. Активіста не доправили з СІЗО Сімферополя до суду (також знаходиться у Сімферополі), й він відмовився брати участь у засіданні у форматі відео-конференції. Захист заявив, що розгляд скарги на вирок без участі Володимира Балуха неможливий, та він має право особисто брати участь у засіданні. «ВС РК» переніс розгляд на 3 жовтня 2018 року.²²

¹⁷ Північно-Кавказький окружний військовий суд | Справа № 1-42/2018: https://ovs-skav.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&name_op=case&case_id=6468&delo_id=1540006&new=&hide_parts=1

¹⁸ Крим.Реаліті | «Читав Коран». На суді у справі Хізб ут-Тахрір надали «неприпустимі докази», — адвокат: <https://ru.krymr.com/a/news-na-sude-po-delu-hizb-ut-tahrir-predstavili-nedopustimie-dokazatelstva/29513457.html>

¹⁹ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=2173690462911975>

²⁰ КПГ | «На їхньому місці міг опинитися будь-хто»: чому «українським арештантам» продовжили арешт: <https://crimeahrg.org/na-ih-meste-mog-okazatsya-lyuboy-pochemu-ukrainskim-diversantam-prodili-arest/>

²¹ 5 липня 2018 р. вироком «Роздольненського районного суду» В. Балух був засуджений за сукупністю з попередніми вироками до 5 років позбавлення волі у виправній колонії загального режиму та штрафу у 10 000 рублів.

²² КПГ | Балух відмовився брати участь у суді через відеозв'язок: засідання перенесли. <https://crimeahrg.org/baluh-otkazalsya-uchastvovat-v-sude-po-videosvyazi-zasedanie-perenesli/>

СПРАВА ВЕДЖІЄ КАШКА

Бекір Дегерменджі, Асан Чапух, Кязім Аметов і Руслан Трубач були затримані 23 листопада 2017 року за сфабрикованим звинуваченням у здирництві грошей у громадянина Туреччини. Під час затримання померла ветеран кримськотатарського руху **Веджіє Кашка**, котрій, за словами затриманих, громадянин Туреччини мав повернути заборговані гроші.

11 вересня суддя «Київського районного суду Сімферополя» Ольга Кузнецова продовжила **Бекіру Дегерменджі, Асану Чапуху та Руслану Трубачу** терміни утримання під вартою до 15 листопада 2018 року. 18 вересня аналогічне рішення було ухвалено щодо **Казіма Аметова**. Клопотався про продовження термінів «прокурор» **С. В. Погорелов**.

УМОВИ УТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ

5 вересня адвокат повідомив, що у **Володимира Балуха** був напад сильного болю в печінці, проте медичної допомоги йому не було надано. Активіст перебуває у камері з постійним відеоспостереженням, і, за його словами, до обстеження камери потрапляє туалет.²³

8 вересня адвокат **А. Азаматов** направив скарги до російських державних органів через критичний стан здоров'я та ненадання медичної допомоги **Арсену Джеппарову** (фігурант ялтинської «справи кримських мусульман»)²⁴.

10 вересня адвокат **О. Дінзе** повідомила, що **Євген Панов** («справа українських диверсантів») конче потребує лікування зубів. Лікар-стоматолог СІЗО лише видаляє зуби, але не лікує. Українець більше двох тижнів страждає на зубний біль й надав заяву про необхідність лікування у стоматолога.²⁵ 17 вересня мати Євгена Панова **Віра Котелянець** повідомила, що начальник СІЗО Сімферополя **Сергій Бережний** обіцяв сприяти у наданні **Є. Панову** такої допомоги.²⁶

13 вересня **Мавіле Дегерменджі**, донька фігуранта «справи Веджіє Кашка» **Бекіра Дегерменджі**, повідомила, що він потребує медичної допомоги з видалення фурункулів. Під час засідання «ВС РК» про продовження терміну утримання під вартою йому мали викликати карету швидкої допомоги.²⁷

14 вересня адвокат **О. Ладін** повідомив, що **Євген Каракашев**, котрий перебуває у СІЗО, скаржиться на біль у плечі, суглобах, набряки ніг. Захисник каже, що плече помітно деформовано, а **Є. Каракашев** майже щоденно подає заяву на ім'я начальника медичної частини СІЗО з проханням направити на огляд до спеціалістів, проте усі його заяви проігноровано.²⁸

²³ КПГ | У Володимира Балуха сильний біль у печінці, необхідна медична допомога не надається: <https://crimeahrg.org/vladimiru-baluhu-v-sizo-simferopolya-ne-okazyvayut-neobhodimuyu-meditsinskuyu-pomoshh/>

²⁴ Крим.Реалії | «Критичний стан». Адвокат вимагає врятувати фігуранта ялтинської «справи Хизб ут-Тахрир» <https://ru.krymr.com/a/advokat-trebuyet-spasti-figuranta-yaltinskogo-dela-hizb-ut-tahrir/29477915.html>

²⁵ КПГ | Євген Панов вже два тижні страждає від зубного болю, у СІЗО його не лікують: <https://crimeahrg.org/evgeniy-panov-uzhe-dve-nedeli-stradaet-ot-zubnoy-boli-v-sizo-ego-ne-lechat/>

²⁶ Крим.Реалії | У СІЗО Сімферополя «українському диверсантаві» Євгену панову обіцяють надати допомогу — рідні: <https://ru.krymr.com/a/news-figurant-dela-kashka-nugdaetsa-v-medpomoshi/29494611.html>

²⁷ Крим.Реалії | Фігурант «справи Веджіє Кашка» Дегерменджі потребує медичної допомоги — рідні: <https://ru.krymr.com/a/news-figurant-dela-kashka-nugdaetsa-v-medpomoshi/29487663.html>

²⁸ КПГ | Євгену Каракашеву не надають у кримському СІЗО необхідної медичної допомоги: <https://crimeahrg.org/evgeniy-karakashev-ne-okazyvayut-v-krymskom-sizo-neobhodimuyu-meditsinskuyu-pomoshh/>

21 вересня Галина Коломієць, дружина активіста Майдана **Андрія Коломійця**, повідомила, що йому у ВК № 14 Краснодарського краю (РФ) не надають необхідної медичної допомоги. Вона повідомила, що на його тілі з'явилася болюча пігментація в області шиї та поясу, але лікарі ВК ігнорують ці симптоми.²⁹

29 вересня адвокат А. Азаматов повідомив, що **Ернеса Аметова** («справа кримських мусульман» вже другий місяць утримують у спецблоці СІЗО Сімферополя. За його словами, це приміщення площею 3 кв. м., практично без освітлення, де є лише ліжко, туалет і шапка для зберігання продуктів. Він також скаржився на укуси клопів і тарганів.³⁰

²⁹ Крим.Реалії | В'язню Кремля Коломійцю не надають медичну допомогу у російській колонії — дружина: <https://ru.krymr.com/a/news/29502135.html>

³⁰ Крим.Реалії | Фігуранта «справи Хізб ут-Тахрир» Аметова другий місяць утримують у антисанітарних умовах — адвокат: <https://ru.krymr.com/a/news-obvinyaemogo-po-dely-hizb-ut-tahrir-derzhat-v-spetsbloke/29516195.html>

СВОБОДА СЛОВА ТА ВИСЛОВЛЮВАННЯ ДУМОК

19 вересня громадська організація «Лабораторія цифрової безпеки» опублікувала результати здійсненого разом з КПГ моніторингу блокування сайтів серед 8 провайдерів Севастополя та Сімферополя. З 83 українських сайтів 31 заблокований у цих містах. 14 сайтів заблоковано більше ніж одним провайдером, з них 8 сайтів відсутні у переліку заборонених сайтів Роскомнагляду, тому формальні причини блокування цих ресурсів невідомі.³¹

РФ на території Криму застосовує норми російського «антиекстремістського» законодавства для переслідування громадян України за висловлювання думок. Окрім кримінального переслідування, вони стикаються з низкою економічних обмежень.

Федеральна служба з фінансового моніторингу РФ додала до «списку екстремістів і терористів» нові імена за останній час, а саме:

- мешканка Ялти Лариса Китайська, засуджена за публікації у соціальній мережі (ч. 1 ст. 282 КК РФ (*Розпалювання ненависті або ворожнечі, а також приниження людської гідності*));
- севастополець Валерій Большаков, котрому пред'явлено обвинувачення у публічних закликах до екстремістської діяльності, а також у розпалюванні ненависті та ворожнечі (ч. 1 ст. 280; ч. 2 ст. 280; ч. 2 ст. 280.1; ч. 1 ст. 282 КК РФ);
- активіст лівого руху, мешканець Євпаторії Євген Каракашев, котрий перебуває під вартою за підозрою у екстремістських висловлюваннях у соціальних мережах (ч.1 ст. 282 КК РФ) та публічних закликах до тероризму (ч. 2 ст. 205.2 КК РФ);
- мешканець Сімферопольського району Ісмаїл Рамазанов, проти якого відкрито кримінальну справу за ч. 1 ст. 282 КК РФ (*Розпалювання ненависті чи ворожнечі через інтернет-радіостанцію Zello*);
- мешканка села Аутка (Ялта) Елина Мамедова, на котру було відкрито кримінальну справу за ч. 1 ст. 282 КК РФ за три репости у соціальній мережі «Вконтакте».

Фігурантів таких політично вмотивованих справ заносять до «списку екстремістів» ще до рішення суду, що є порушенням презумпції невинуватості, тому що навіть у рамках російського законодавства, що де-факто діє в Криму, їхню провину не доведено, а вони вже несуть покарання у формі різноманітних обмежень. Окрім того, такі обмеження спрямовані на запобігання фінансування терористичної діяльності, але у випадку з Кримом людей переслідують за екстремістськими статтями не за тероризм, а за висловлювання думок.

³¹ КПГ | В Криму блокують сайти, яких немає у списках Роскомнагляду: <https://crimeahrg.org/uk/u-krimu-blokuyut-sayti-yakih-nemaye-u-spiskah-roskomnadzoru-2/>

СВОБОДА СОВІСТІ ТА РЕЛІГІЇ

20 вересня суддя «Феодосійського міського суду» Олена Гурова ухвалила рішення про стягнення адміністративного штрафу у розмірі 2 000 рублів із завідувача відділенням урології Феодосійської міської лікарні **Смаїла Теміндарова за порушення** ст. 20.29 КпАП РФ «Зберігання у поліклініці забороненої на території РФ літератури екстремістського характеру». ³² Лікар заявив на засіданні, що кімната для молитви у поліклініці не використовувалася, й будь-хто, окрім нього, міг зайти туди. Він повідомив, що не мав наміру поширювати чи зберігати заборонену літературу. «Забороненою літературою» прокурор назвав видання, надане Духовним управлінням мусульман Криму (ДУМК) до 2014 року із підписом заступника муфтія Криму Айдера Ісмаїлова.

ПОРУШЕННЯ ПАКТУ ПРО ЕКОНОМІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА КУЛЬТУРНІ ПРАВА

3 вересня Азово-Чорноморське Регіональне управління Державної прикордонної служби України повідомило, що впродовж кількох днів прикордонники Херсонського загону фіксують викиди отруйних хімічних речовин в атмосферу з території заводу «Кримський титан». ³³ Завод розташований на території Криму поблизу адміністративного кордону та міста Армянськ з населенням близько 20 000 осіб. Після перших викидів де-факто влада впродовж кількох днів ігнорувала викиди, не реагувала на скарги мешканців міста на погіршення здоров'я, смерть дрібних тварин і птахів та інші ознаки хімічного отруєння атмосфери.

РФ як держава, яка окупує, яка здійснює контроль над територією Криму, зобов'язана запобігати екологічним катастрофам, слідкувати за гігієною праці у промисловості. Проте на території заводу сталися викиди, а необхідних заходів для захисту населення не було вжито відразу після аварії.

Через кілька днів, лише після розголосу ситуації з заводом «Кримський титан», де-факто влада вдалася до заходів для запобігання наслідків аварії та негативного впливу викидів на здоров'я місцевого населення. У школах припинилися заняття, і з 4 вересня тимчасово вивезли дітей з Армянську до санаторіїв. З 14 до 23 вересня в Армянську діяв режим надзвичайної ситуації через викиди. Робота заводу «Кримський титан» була тимчасово зупинена. ³⁴

Відсутність своєчасної та оперативної реакції окупаційної влади на аварію призвело до порушення права мешканців Армянська та найближчих населених пунктів на найвищий досяжний рівень фізичного та психічного здоров'я, закріплений у ст. 12 МПЕСКП.

³² «Феодосійський міський суд» | Справа № 5-240/2018: https://feodosiya--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&name_op=case&_id=1992733618&deloid=1500001&caseType=0&_new=0&srv_num=1

³³ <https://www.facebook.com/dpsuachru/photos/a.1490675987895272/1875055279457339/?type=3&theater>

³⁴ РІА Новини | В Армянську скасували режим НС, запроваджений після хімічних викидів: <https://ria.ru/incidents/20180923/1529161140.html>

3. ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

ПРИЗОВ ОСІБ, КОТРИ МЕШКАЮТЬ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ, ДО ЗБРОЙНИХ СИЛ ДЕРЖАВИ, ЩО ОКУПУЄ, А ТАКОЖ ПРОПАГАНДА СЛУЖБИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ

17 вересня «Управління Слідчого комітету РФ по Севастополю» (СК) повідомило, що стосовно 23річного мешканця Севастополя завершено та передано до суду кримінальну справу про ухиляння від служби в ЗС РФ.³⁵

КПГ здійснила у вересні моніторинг сайтів «судів» Криму та зафіксувала, що з початку окупації ухвалено не менше 30 вироків щодо мешканців Криму, ще 5 справ перебуває на стадії судових слухань. Наприклад, після весняної мобілізаційної компанії 2018 рок ухвалено 17 вироків.³⁶

Кримінальне переслідування за ухиляння від служби у збройних силах РФ є засобом примусу мешканців Криму до такої служби.

НАД ОГЛЯДОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Ольга Скрипник, координаторка Кримської правозахисної групи;

Віссаріон Асєєв, аналітик Кримської правозахисної групи;

Олександр Сєдов, аналітик Кримської правозахисної групи.

³⁵ «Слідче управління Слідчого комітету РФ по місту Севастополь» | У Севастополі молода людина постане перед судом за ухиляння від призову на службу: <https://sevastopol.sledcom.ru/news/item/1256204/>

³⁶ КПГ | З початку року в Криму ухвалено мінімум 23 вироків за ухиляння від військової служби в армії РФ: <https://crimeahrg.org/s-nachala-goda-v-kryimu-vyinesli-minimum-23-prigovora-za-uklonenie-ot-voinskoy-sluzhbyi-v-armii-rf/>